

z obhajoby

Zápis o státní doktorské zkoušce konané dne 30.5. 2013

z obhajoby disertační práce pana:

příjmení a jméno: Mgr. Kugler Pavel

konané dne: 30.5. 2013

téma práce: „Ideové zdroje křesťanské demokracie ve střední Evropě v letech 1945-1948“

studijní program: Historické vědy

studijní obor: České dějiny

forma studia: kombinovaná

školící pracoviště: Ústav českých dějin

školitel: Prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc.

Zápis o průběhu zkoušky

Přítomní dle prezenční listiny:

doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D. – předsedkyně komise

doc. PhDr. K. Konečný, CSc. – oponent, v zastoupení prof. PhDr. Miloš Trapl, CSc.

PhDr. Jan Randák, Ph.D.

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc. - školitel

doc. PhDr. Jaroslav Šebek, Ph.D. - oponent

omluveni:

doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc.

prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc.

doc. PhDr. K. Konečný, CSc. – zastoupen prof. PhDr. Milošem Traplem, CSc.

Předsedkyně komise paní doc. J. Čechurová zahájila obhajobu a představila přítomným kandidáta Mgr. Pavla Kuglera (dále kandidát).

Školitel pan prof. J. Rychlík (dále školitel) představil kandidáta a seznámil komisi s průběhem jeho studia a s jeho disertační prací.

- Komparace zemí, kde křesťansko-sociální a křesťansko-demokratické proudy měly politický význam: Polsko, Československo, sověty obsazené zóny Německa
- Školitel doporučuje kandidáta k obhajobě

Kandidát seznámil přítomné se svou disertační prací. Sdělil zejména: (stručně obsah jeho vystoupení).

- po r. 1989 křesťanská demokracie stále významná složka politiky
- užitečnost KDS – na východě zdůrazňována negativa, na západě pozitiva
- Polsko, v rámci Československa pouze české země (Slovensko vynecháno), země
- ČSL, CDU, křesťanská hnutí v Polsku sdružující se kolem katolického tisku
- Tygodnik powszechny – 3 druhy katolicismu: katolický minimalismus, Tygodnik warszawsky – maximalismus, Pax – přijímá nadvládu Sjednocé polské dělnické strany – akceptace socialismu
- Interakce a ovlivňování mezi V a Z, prostor střed. evropy nebyl ve Vákuu
- Prameny z českých, německých a polských archivů a použitá literatura o politickém katolicismu
- Směry bádání: životopisy jednotlivých osobností, vliv katolické inteligence na formování Čsl. Strany lidové

Poté oponenti přednesli závěry svých posudků (uvést jména oponentů).

Pan doc. Jaroslav Šebek považuje disertační práci za vynikající. Metoda komparace byla vhodně zvolená. stav religiozity v jednotlivých státech + zahrnutý předválečné události

- podařila se ukázat proměnu teologického a společenského diskurzu v období 1918-1945 a 1945-1948
- výtka: v prvních kapitolách chybí zmínky o národnostní politice polit. stran jednotlivých zemí. Čsl. Str. lidová se musí vymezit vůči odsunu Němců, CDU vůči rozdělení Německa. Chybí akcent na národnostní otázky.

Pan prof. K. Konečný (prof. PhDr. Miloš Trapl, CSc.)

- velmi dobré téma, vhodnost komparace
- velmi solidně zpracovaná situace v Polsku a v Německu.
- Příliš mnoho pravopisných chyb
- Křesťansko sociální tradice v českých zemích – neměla v práci by být opomíjena moravsko-slezská základna lidovců
- Po roce 1945 byla lidová strana vnitřně nejméně demokratickou stranou. Šrámkův kult osobnosti v lidové straně.
- Jak se vyrovnávala s tlakem z Vatikánu, že kněží nemají působit v politických stranách. Šrámek vyřešil s papežem v roce 1923. Kromě řeholníků lze.
- Levicová frakce v lidové straně byla nebo nebyla? Někteří lidovečtí politici byly zpracováni komunisty ve vězení za druhé svět. Válce. Před únorem 1948 se levicovní stoupenci nijak veřejně neprojevovali
- Celkový vědecký přínos jak po stránce obsahové, tak po stránce metodologické
- Práce splňuje všechna kritéria odbornosti
- Základní zadání bylo úspěšně naplněno, důkladná bibliografická rešerše zahr. literatury
- Doporučuje k obhajobě
- Doporučuje k vydání

Kandidát odpovídá na posudky oponentů (zachytit odpověď – především hlavní problémy).

- Nechával text číst korektorem, před vydáním by chyby napravil

- národnostní politika: okruh okolo Obzoru se tematice odsunu Němců věnoval
- křesťansko-sociální tradice na Moravě: vycházel z 30. let, kdy je stavovský stát chápán jako tradice, křesťanské odbory jsou nejsilnější na moravě, křesťanští sociálové
- levicová frakce v rámci ČSL: srovnává situaci Čsl a Německa. Frakce kolem Plojhara nehrála do roku 1948 významnou roli.

Oponenti se vyjadřují k vystoupení kandidáta (zapsat stručně obsah).

Trapl:Šrámek byl do roku 1945 hodně levicový, ale v době 1945-1947 nechtěl přistoupit na levicový přístup a do politiky nechtěl veřejně zasahovat. V politice se angažoval až od roku 1947.

Diskuse:

zapsat kdo vystoupil – stručně obsah diskusních příspěvků a především odpovědi kandidáta

Pan prof. Rychlík zdůrazňuje, že předválečné Polsko bylo v meziválečném období katolické jinak, než je tomu dnes. Pouze 60% obyvatelstva se hlásilo k římskému katolicismu. Dále byla v Polsku výrazná ukrajinská (uniatská), běloruská (uniatská) a německá (luteránská) menšina. Vztah církev a státu nebyl bezkonfliktní, protože Pilsudski byl konvertita a socialista.

K otázce CDU a existence dvou německých států prof. Rychlík podotkl, že by tato politická strana neměla problém se k existenci dvou Němec, východoněmečtí komunisté tvrdí, že Německo bude sjednoceno.

Pavel Kugler zdůrazňuje, že polská Strana práce získala na svou stranu dělníky, což se v Československé straně lidové v rámci sekularizované společnosti nepodařilo. Po zániku Strany práce v roce 1945 již v Polsku žádná katolická politická strana nevznikla.

Pan doktor Randák zdůraznila, že očekával práci z transnacionálních dějin. Co je v práci komparováno. Je-li komparován vývoj, co potom ten vývoj je? Společná křesťanská tradice, co odkazy na východ a cyrilo-metodějskou tradici? Do jaké míry spolu tři strany (ne)komunikovaly? Ovlivňovaly se navzájem?

Pavel Kugler odpovídá, že těsně od 50. let ČSL, polský Pax a Ost CDU spolu komunikovaly. Strany k tomu byly nuceny režimy jednotlivých zemí. Spory o vůdčí postavení. V 70. letech se strany vyvíjely odlišně. K otázce slovanství po roce 1945 ČSL odkazovala ke slovanství.

K otázce komparace Kugler poznamenává, že se ve své práci neomezuje pouze na období 1945-1948, ale vychází z období závěru 19. století na sociální učení katolické církve, encykliky Doktor Randák doporučuje před vydání práce tiskem rozšířit závěr, aby byly jasně určeny její výsledky.

Randák se ptá, jak bylo ve východním Německu vnímáno němectví po druhé světové válce. Rok P. Kugler odpovídá, že rok 1945 byl vnímán jako rok nula. V rámci CDU došlo ke spojení katolíků a evangelíků, snažící se podchytit dělnické hnutí.

Pan prof. Rychlík zdůrazňuje, že NDR zdůrazňovala, že navazuje na nejlepší německé tradice. Pan doc. Šebek zdůrazňuje, že tato představa přetrvávala v NDR ještě v 80. letech a zmiňuje příklad luteránských oslav.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování:

Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)

Zapsala: PhDr. Kristýna Kosinová
Podpis předsedkyně komise:

doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.